

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2024

Toimeenpanon tuki

Opetushallitus
Ammatillinen koulutus

Sote pt 2024 toimeenpanotuen webinaarit

- 7.12.2023 klo 12-16 Yleistä tutkinnosta ja kaikille pakolliset ammatilliset tutkinnon osat
- 11.12.2023 klo 12-16 Osaamisalaopinnot (PEHHI, SAHU, LANU klo 14-)
- 8.1.2024 klo 12-16 Osaamisalaopinnot (SUU, IHKU, VAMM, MIPÄ)
- **10.1.2024 klo 12-16 Valinnaiset tutkinnon osat, yleistä tutkinnosta ja arvioinnista**
- 11.1.2024 klo 12-16 YTO-opinnot ja osaamisen tunnistaminen

- 15.2.2024 klo 13-15 opiskelijoille
- 25.4.2024 klo 13-15 työelämänedustajille

Agenda

- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2024
 - Valinnaiset tutkinnon osat
 - Yleistä tutkinnosta ja arvioinnista

Sosiaali- ja terveystieteen perustutkinto

Ammatilliset tutkinnon osat 145 osp

Yhteiset tutkinnon osat 35 osp

Asiakkaan kohtaaminen ja ohjaaminen (AKO) 20 osp

Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen (HYTO) 25 osp

Osaamisalaopinnot 7 kpl

Lääkehoito lähihoitajan vastualueella (LÄÄKE) 10 osp

Valinnaiset tutkinnon osat

Yhteiset tutkinnon osat

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen
- Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen
- Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen

Valinnaiset tutkinnon osat 15 – 30 osp

- Tutkintokohtaiset valinnaiset tutkinnon osat
 - Kolme huomiota pt:n aikana
- Kaikille tutkinnoille yhteiset esim. Ilmastovastuullinen toiminta 15 osp
- Toisen perustutkinnon osasta
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön infektioiden torjuntatyössä toimiminen 15 osp (Välinehuollon pt)
 - Liikkumisen ohjaaminen 15 osp (Kasvatus- ja ohjausalan pt)
 - Soveltavan liikunnan ohjaaminen 15 osp (Liikunnanohjauksen pt)

Tutkintokohtaiset valinnaiset tutkinnon osat á 15 osp

Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen	Näytteenotto hoitotyössä
Haavanhoito	Palliativisessa hoidossa toimiminen
Ikääntyneiden akuuttitilanteissa toimiminen	Perioperatiivisessa hoitotyössä toimiminen
Immobilisaatiohoitotyössä toimiminen*	Selkoviestintä asiakastyössä
Jalkojenhoitotyössä toimiminen	Suun erikoishoidossa toimiminen **
Lapsen ja nuoren mielenterveystaitojen edistäminen	Suun terveyden edistäminen eri asiakasryhmille
Lastensuojelutyössä toimiminen	Terveys- ja hyvinvointiteknologia toimintakyvyn edistämässä
Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyö eri asiakasryhmille	Toiminnalliset menetelmät hyvinvoinnin edistämässä
Monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa toimiminen*	Vastasyntyneen ja imeväisikäisen hoitotyö

*Sairaanhoidon ja Perustason ensihoidon osaamisalat

** Suunhoidon osaamisala

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Yleistä tutkinnon perusteista ja arvioinnista

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Opiskelijat 2023

Yhteishaku 2023

Kaikki hakijat

9 573 hlöä

Ensisijaiset hakijat

5 700 hlöä

Opiskelijamäärä
yhteensä

35 856 hlöä

Uudet opiskelijat

11 469 hlöä

Tutkintoja yhteensä

8 724 hlöä

Eronnut opisk.oik

3 762 hlöä

Keskeyttänyt

7 443 hlöä

OPISKELIJA- JA TYÖELÄMÄPALAUTE

Opiskelijapalaute

4,2

Työelämäpalaute
työpaikkaohjaajat

4,0

Työelämäpalaute
työpaikat

4,1

SUORITETUT TUTKINNOT 2022

Koulutuksen järjestäjät

noin 50

OSAAMISEN HANKKIMINEN

Opso ja koso

1 824 hlöä

Koso

3 072 hlöä

Opso

1 590 hlöä

Osaamisalat

Ikääntyvien hoidon
ja kuntoutumisen oa

1 734 hlöä

Suunhoidon oa

237 hlöä

Perustason ensihoidon
oa

294 hlöä

Lasten ja nuorten
kasvatuksen ja hoidon
oa

1 518 hlöä

Mielenterveys-
ja päihdetyön
oa

849 hlöä

Vammaistyön oa

504 hlöä

Sairaanhoidon ja
huolenpidon oa

2 580 hlöä

Jalkojenhoidon oa

12 hlöä

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017; 4§, 15§)

Työ- ja elinkeinoelämän tarpeen huomioonottaminen

Yhteistyö ja perusteiden valmistelu koulutuksen järjestäjien, työelämätoimikunnan, sidosryhmien sekä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa

Tutkinnon perusteet

- Ohjaavat
 - Koulutuksen järjestämistä
 - Henkilökohtaisten opintopolkujen suunnittelua
 - Henkilökohtaisten opintopolkujen toteuttamista
- Perusteiden uudistaminen
 - Käynnistäminen aloitteesta tai muusta syystä
 - Palaute työelämältä, työelämätoimikunnalta, koulutuksen järjestäjiltä jne.
 - Uudistaminen yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän, koulutuksen järjestäjien ja muiden sidosryhmien kanssa

Koulutuksen järjestäjä vastaa

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017; 39§, 44§, 48§, 49§, 62§, 63§)

- Opiskelijaksi ottamisen valintaperusteista sekä pääsy- ja valintakokeista
 - Tieto terveydentilavaatimuksista
- Opintojen henkilökohtaistamisesta
 - Yksilöllinen osaamisen tunnistaminen, tunnustaminen, hankkiminen, kehittyminen ja osoittaminen sekä ohjaus- ja tukitoimet
- Osaamisen hankkimisen suunnittelu
- Koulutuksen sisällöstä ja toteuttamisesta
- Opiskeluvalmiuksia tukevista opinnoista

Ammatillinen perustutkinto

Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017; 5§)

Kaikille yhteiset
pakolliset
tutkinnon osat

”laaja-alaiset ammatilliset
perusvalmiudet alan eri
tehtäviin...”

Osaamisalat ja
valinnaiset
tutkinnon osat

”erikoistuneempi osaaminen ja
työelämän edellyttämä ammattitaito
vähintään yhdellä työelämän
toimintakokonaisuuteen liittyvällä
osa-alueella”

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto 2024

- Sote pt 2024, 1.8.2024 astuu voimaan
 - Määräys 20.12.2023
 - Toimeenpanotuet 12/2023-1/2024

<https://urly.fi/3oSa>

20.12.2023 OPH-4417-2023

Voimassaoloaika toistaiseksi 1.8.2024 alkaen

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu:

L 531 / 2017 § 15 mom

Kumooa määräyksen nro OPH-5085-2021

Muuttaa määräystä nro -

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Opetushallitus on päättänyt sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteista liitteen mukaisesti.

Ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestäjän tulee noudattaa määräystä 1.8.2024 alkaen. Ennen 1.8.2024 tutkinnon suorittamisen aloittaneella opiskelijalla on oikeus suorittaa tutkinto sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden (17.12.2021, OPH-5085-2021) mukaisesti 31.7.2028 saakka.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 62 §:n mukaisesti koulutuksen järjestäjä päättää tutkintokoulutuksen sisällöstä ja toteuttamisesta tutkinnon perusteiden mukaisesti.

Lisätietoja määräyksestä ja siitä, mistä se on saatavissa, saa Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen yksiköstä tai ruotsinkielisen toiminnan yksiköstä.

Pääjohtaja Minna Kelhä

Opetusneuvos Dinah Arifulla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.

Osaamisen osoittaminen

- Osaamisen hankkiminen ja osaamisen osoittaminen erotetaan toisistaan
- Lain mukaan osaaminen tulee osoittaa ensisijaisesti työpaikan työympäristössä
 - Vain tarvittaessa osaamisen osoittaminen muilla tavoin (esim. ytöt) -> monipuolisten menetelmien käyttäminen
 - On suositeltavaa, että ainakin osa tutkinnon osan osaamisesta voitaisiin osoittaa työelämässä

Mukauttaminen ja poikkeaminen

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa voi osaamisen arviointia mukauttaa yhteisissä tutkinnon osissa. Lisäksi voi osaamisen arviointia mukauttaa ammatillisten tutkinnon osien osalta, mikäli potilas- ja asiakasturvallisuus ei vaarannu. Lääkehoitoon, lääkematematiikkaan sekä potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvää osaamisen arviointia ei voi mukauttaa.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa ei voida poiketa lääkehoitoon, lääkematematiikkaan eikä potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä ammattitaitovaatimuksista.

Huomioitavaa on, että tutkinnon osassa Lääkehoito lähihoitajan vastuualueella osaamisen arviointia ei voi mukauttaa eikä ammattitaitovaatimuksista voi poiketa.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Ammatillisten tutkinnon osien yhtenäinen arviointikriteeristö

Ammattitaitovaatimuksia aiempaa enemmän

Ammatti-
taito-
vaatimukset

Ammattitaitovaatimukset

Ammattieettisyys ja lainsäädännön, määräysten ja ohjeiden noudattaminen

Opiskelija

- toimii ammattieettisten periaatteiden mukaisesti
- noudattaa lainsäädäntöä, määräyksiä, suosituksia ja ohjeita
- toimii laatusuosituksen ja omavalvontasuunnitelman mukaisesti
- toimii sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatuksen ohjaus-, yhteydenotto- ja ilmoitusvelvollisuuden mukaisesti
- tukee ja noudattaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta
- toimii asiakasturvallisesti
- noudattaa salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta
- noudattaa tietosuoja- ja tietoturvallisuusohjeita
- työskentelee työpaikan turvallisuussuunnitelman mukaisesti
- työskentelee hygieniavaatimusten ja aseptisten periaatteiden mukaisesti
- työskentelee ergonomisten periaatteiden mukaisesti
- työskentelee kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti
- käyttää näyttöön perustuvaa tietoa

Työyhteisössä toimiminen

Opiskelija

- noudattaa työyhteisön aikatauluja, ohjeita ja sopimuksia
- toimii tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti
- toimii osana moniammatillista työyhteisöä ja verkostoa
- ylläpitää osaltaan hyvää työilmapiiriä
- käyttää tietoa työkykyä edistävästä tekijöistä
- tunnistaa kiusaamista, häirintää ja syrjintää ja toimii työyksikön ohjeiden mukaisesti
- antaa ensiapua tapaturmissa ja henkeä uhkaavissa ensiaputilanteissa

Ammatillinen vuorovaikutus

Opiskelija

- kohtaa asiakkaan ja hänen lähiverkostonsa yksilöllisesti arvostaen
- toimii aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
- kuuntelee ja on läsnä vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa vuorovaikutustilanteissa oman ilmaisunsa ja käyttäytymisensä vaikutukset
- mukauttaa ilmaisuaan asiakkaan kommunikointitaitoja vastaavaksi
- vahvistaa asiakkaan vuorovaikutusaloitteita ja tapoja ilmaista itseään
- käyttää tilanteen vaatimalla tavalla kosketusta sanallisen viestinnän tukena

”väliotsikot”
tekstin
hahmottamisen
avuksi
ei ammatti-
taitovaatimuksia

Ammatillisten perustutkintojen osaamisen kuvauksen ja arviointikriteeristön muutos – miksi?

Yhteinen kriteeristö ammatillisten perustutkintojen ammatillisiin

- Kriteeristössä osaamisen taso syvenee ja laajenee edettäessä tyydyttävästä kiitettävälle tasolle
- Tyydyttävä 1 taso on minimi tutkinnon osasta suoriutumiseen
- Kriteerit eivät ole tutkintokohtainen tai tutkinnon osakohtainen tai ammattitaitovaatimuskohtainen
- Käytetään opiskelijan osaamisen arvioinnissa yhdessä ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden kanssa

Osaamisen arviointi ja arvosanasta määrittäminen

- Opiskelijan osaaminen arvioidaan tutkinnon osittain.
- Arvioinnin tulee kattaa kaikki suoritettavan tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset
- Tutkinnon osan arvosana määritellään asteikolla 1–5 yhtenäisten arviointikriteerien mukaisesti.
- **Kokonaisarviointi:** Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Arviointikriteeristö perustutkinnoissa

Tyydyttävä 1

- toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti
- tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti

Tyydyttävä 2

- toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti
- tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti
- muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti

Hyvä 3

- toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista
- hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti

Hyvä 4

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa
- selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti
- arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan

Kiitettävä 5

- suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat
- toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa
- soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti
- esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita
- arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen
- ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

- Ammattitaitovaatimukset määrittelevät, mitä osaamista tutkinnon osassa vaaditaan
- Arviointikriteereillä määritellään arvosana osoitetusta osaamisesta

Mitä kriteereiden taustalla?

- Työssä tarvittavan tiedon hyödyntäminen
- Ongelmaratkaisutilanteet
- Ohjauksen tarve / itsenäinen työskentely
- Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
- Suorituksen arviointi ja palautteen hyödyntäminen

Kolme pointtia arviointikriteeristä

- 1) Ammattitaitovaatimukset määrittelevät, mitä osaamista tutkinnon osassa vaaditaan
- 2) Arviointikriteereillä määritellään arvosana osoitetusta osaamisesta
- 3) Tutkinnon osan arvosana määräytyy sen mukaan, mille arviointiasteikon tasolle opiskelijan osaaminen kokonaisuutena parhaiten sijoittuu.

Kiitos !

Opetusneuvos

Dinah Arifulla

ammatillinenkoulutus@oph.fi

